Wychodzi raz w tygodniu. Opłata pocztowa uiszczona gotówką.

ROK XXI. Kraków 16-go lipca 1938 Numer 25.

PRZEGLĄD KUPIECKI

ORGAN ZWIĄZKU STOWARZYSZEN KUPIECKICH MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ

Ulgi celne od przywozu owoców

Dziennik Ustaw Nr. 45 z dnia 6 lipca 1938 r. przyniósł rozporządzenie ministra skarbu z dnia 30 czerwca 1938 r., wydane w porozumieniu z ministrami przemysłu i handlu, oraz rolnictwa i reform rolnych o zniżkach celnych na jabłka, morele, brzoskwinie, arbuzy i sok winogronowy. W szczególności przy przywozie tych towarów za pozwoleniem ministra skarbu będzie pobierać się cło zniżone. I tak: jabłka świeże luzem we wszelkiego rodzaju opakowaniach, o wadze jednostki opakunkowej powyżej 40 kg. z wyjątkiem jabłek opakowanych indywidualnie i w oddzielnych rzędach, w okresie od 1 do 31 lipca 1938 r. opłacają 18 zł. od 100 kg. — morele świeże w okresie od 1 do 31 lipca 1938 r. — 50 zł., brzoskwinie świeże w okresie od 15 lipca 1938 r. do 15 września 1938 r. — 120 zł. od 100 kg. — arbuzy świeże w okresie od 1 lipca 1938 r. do 31 sierpnia 1938 r. — 10 zł., a od 1 do 15 września 1938 r. — 16 zł., sok winogronowy bez cukru w okresie od 1 lipca 1938 r. do 30 czerwca 1939 r. 52 zł. Gdy przed wydaniem do wolnego obrotu wyżej wymienionych towarów, strona nie złożyła podania o udzielenie jej pozwolenia na zastosowanie cła zniżonego minister skarbu może dodatkowo wydać pozwolenie i zarządzić zwrot różnicy pomiędzy należnościami celnymi pobranymi a przypadajacymi w skali ulgowej, jeżeli przed wydaniem towaru do wolnego obrotu została ustalona, na wniosek strony, tożsamość towaru w sposób określony przepisami wykonawczymi do prawa celnego i jeżeli strona złożyła w ciągu 30 dni od daty uiszczenia, zakredytowania lub odroczenia należności celnej podanie o zastosowanie do odprawionego towaru cła zniżonego oraz o zwrot różnicy pomiędzy należnościami celnymi pobranymi a przypadającymi na zasadzie ulg. W przypadkach, gdy przed podjęciem dowolnego obrotu wyżej wymienionych towarów strona złożyła podanie o udzielenie jej pozwolenia na zastosowanie cła zniżonego, lecz podjęła towar do wolnego obrotu przed otrzymaniem takiego pozwolenia, minister skarbu może zarządzić zwrot różnicy pomiędzy należnościami celnymi pobranymi i przypadającymi, jeżeli strona złożyła podanie o zwrot wspomnianej różnicy w ciągu 30 dni od daty uiszczenia, zakredytowania lub odroczenia należności celnej przypadającej od danego towaru. Strona powinna przy tym powołać się na poprzednio złożone podanie o wydanie pozwolenia na zastosowanie cła zniżonego albo też na otrzymane, na skutek tego podania, pozwolenie ministra skarbu. Jeżeli strona wniosła zażalenie w sprawie zastosowania taryfy celnej lub przepisów celnych, bieg 30-dniowych terminów określonych wyżej, rozpoczyna się od daty doręczenia stronie ostatecznego orzeczenia w administracyjnym toku instancji. Wyżej określone podania strona powinna złożyć dołączając kwit celny, w urzędzie celnym, który dokonał odprawy. Urząd celny ma przesłać otrzymane podania do ministerstwa skarbu wraz z dowodami stwierdzającymi tożsamość towaru. Rozporządzenie weszło w życie dnia 6 lipca br.

WARUNKI WYMAGANE PRZY IMPORCIE OWOCÓW ŚWIEŻYCH

Stosownie do zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 17 czerwca 1938 r. izby przemysłowo - handlowe i organizacje, przy przyjmowaniu podań o pozwolenia przywozu owoców świeżych, będą żądać od składających je zobowiązania się do sprawozdania z rozprowadzenia owoców, importowanych w ramach ewent. uzyskanych na skutek tych podań pozwoleń przywozu oraz do poddania się kontroli nad rzetelnością tych sprawozdań.

Gdy izba lub organizacja dojdzie do wniosku, że któryś z importerów niewłaściwie wykorzystuje posiadane pozwolenia przywozu a w szczególności, gdy okaże się, że odsprzedaje on importowany towar innym firmom importerskim branży owocowej, odnośna izba lub organizacja — oprócz zużytkowania tych wiadomości w sposób wymieniony wyżej — będzie zawiadamiać o tym Komitet Przywozowy Rady Handlu Zagranicznego.

O uchyleniu się firm od zobowiązania się do sprawozdawczości i poddania kontroli lub od wykonywania tego zobowiązania, izby przemysłowo - handlowe lub organizacje będą zawiadamiać Komitet Przywozowy Rady Handlu Zagranicznego, wstrzymując równocześnie opiniowanie przydziałów dla odnośnej firmy.

W wypadkach powstania wątpliwości co do rzetelności sprawozdań — izby, organizacje, będą przeprowadzać kontrolę ksiąg i magazynów odnośnych firm przez biegłych.

PRZEGLĄD KUPIECKI

ORGAN ZWIĄZKU STOWARZYSZEŃ KUPIECKICH MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ.

Rok XXI. **Kraków, dnia 16 lipca 1938** **Nr. 25.**

Cena abonamentu	Godziny urzędowe Redakcji od 6 do 7 wiecz. Rękopisów Redakcja nie zwraca.	Ogłoszenia:
Abonament kwartalny 4 zł	Redakcja i administr. **Kraków, Grodzka 40.**	Wiersz milim. 1 szp. na okładce 40 groszy
„ półroczny 8 zł	Telefon Nr. 132-67	Wiersz milim. 1 szp. na I str. okładki 60 groszy
„ roczny 16 zł	Konto P. K. O. Nr. 400.342.	Wiersz milim. 1 szp. w tekście 60 groszy
Prenumeratę i ogłoszenia przyjmują wszystkie biura dzienników i ogłoszeń		Cała strona okładki Zł 200 Pół strony okładki Zł 100 Ćwierć strony Zł 50 Ósma strony Zł 25
		Cała strona w tekście Zł 450, Pół strony Zł 230 Ćwierć strony Zł 120 Jedna ósma strony Zł 60

Rozpowszechniajcie „Przegląd Kupiecki"

Echa tygodnia.

W tej samej chwili, gdy cały kraj przeżywa smutne następstwa okólnika ministerstwa spraw wewnętrznych w sprawie malowania płotów i remontu domów — urzędy państwowe i instytucje wojskowe otrzymały okólnik w sprawie pokrywania szkód, wyrządzonych przez urzędników czynami niedozwolonymi. Ze względu na to, że w wielu wypadkach obowiązują krótkie terminy przedawnienia roszczeń, procesy cywilne o wyrównanie strat, wyrządzonych przez pracowników państwowych w związku z urzędowaniem, wytaczane być mają najpóźniej w ciągu roku od ujawnienia szkody.

Nowy okólnik nie ma, oczywiście, nic wspólnego z okólnikiem w sprawie malowania płotów i remontu domów. Obydwa okólniki wyszły z pod pióra p. premiera Składkowskiego. Ale właśnie na tle skarg i licznych apelów o złagodzenie skutków okólnika p. premiera w sprawie remontu domów — nowy okólnik wywołuje wrażenie zarządzenia ściśle związanego z poprzednim. Pan premier, zarządzając remont domów i płotów miał na oku wyłącznie względy estetyczne i sanitarne. Wszakże gorliwość niektórych organów administracji przy wykonywaniu tego zarządzenia doprowadziła do krzywdy a miejscami nawet do aktu rozpaczy wielu zainteresowanych obywateli. Odnośnie do wsi p. premier zarządził już daleko idące ulgi. Jedynie w miastach i miasteczkach szaleje jeszcze gorliwość estetów administracyjnych. Po wielu latach ktoś, kto porówna te dwa okólniki ze sobą, tylko z trudnością uwolni się od wrażenia, że okólnik, zapewniający obywatelowi odszkodowanie za szkody, wyrządzone przez urzędników, został wystosowany jako konsekwencja okólnika o remontach i podpisany został przez nowego ministra spraw wewnętrznych.

*

Zarządzenie o pokrywaniu szkód wyrządzanych obywatelom przez urzędników czynami niedozwolonymi może poważnie przyczynić się do skorygowania niewłaściwego obecnie stosunku między obywatelami i biurokracją. Urzędnicy mają naogół świadomość całkowitej dowolności swego postępowania wobec obywateli. Za pomyłki, popełniane przez obywatela wobec urzędu, odpowiada obywatel. Za pomyłki popełniane przez urzędnika wobec obywatela odpowiada zawsze także tylko obywatel. Weźmy jedną z najczęstszych pomyłek, jakie zdarzają się np. w urzędach skarbowych. Obywatel otrzymuje upomnienie o zapłatę jakiejś rzekomej należności podatkowej. Płatnik, uzbrojony we wszystkie potrzebne kwity, udaje się do urzędu skarbowego, gdzie po dłuższym czasie wykazuje wreszcie, że został niepotrzebnie wezwany do urzędu, bo wszystko jest zapłacone i „zaległość", figurująca w księdze bierczej znalazła się tam tylko na skutek niedbalstwa danego urzędnika. Czasem zdarza się, że urzędnik uświadomi sobie, że zabrał niepotrzebnie obywatelowi kilka godzin cennego czasu, że oderwał go od warsztatu pracy i że za tę szkodę, wyrządzoną obywatelowi należy się temu ostatniemu przynajmniej grzeczne uchylenie kapelusza z przeproszeniem za uczynioną szkodę. Z reguły obywatel wychodzi z urzędu skarbowego zadowolony, że udało mu się udowodnić cudzą pomyłkę i uchronić się w ten sposób od groźby ponownego zapłacenia raz już uiszczonego podatku. Stracony czas zapisywało się zwykle na konto łaskawego Pana Boga, bo próby wyperswadowania urzędnikowi, aby wzywał obywatela do siebie tylko wtedy, gdy uzyska absolutną pewność co do zaległości płatnika — kończyły się często protokołami o obrazę władzy.

Każda pomyłka, każde przeoczenie czy potknięcie się obywatela w stosunku do urzędu — pociągają za sobą mniej lub bardziej dotkliwe kary. W rozumieniu naszych urzędów obywatel jest — względnie winien być — nieomylny, doskonały. Kto tej doskonałości nie osiąga — ten płaci karę. Nieznajomością ustaw i rozporządzeń nie można się tłumaczyć. To, że nie ma w Polsce człowieka, którytby wyznawał się na wszystkich ustawach i rozporządzeniach — nie zmienia postaci rzeczy. Np. w dziedzinie opłat stemplowych mamy podobno tylko jednego w Polsce znawcę, który z dużym poczuciem prawdopodobieństwa może o sobie powiedzieć, że orientuje się w tym labiryncie. Poza tym człowiekiem, którym jest np. naczelnik wydziału opłat stemplowych w Ministerstwie Skarbu — dla całej reszty obywateli ustawy stemplowe są gruntem o ile nie całkiem nie znanym, to niepewnym, śliskim i dlatego niebezpiecznym. Ale nie mniej obywatel, który bardzo często z niewiedzy i braku orientacji źle zastosuje ustawę stemplową — podlega karze, egzekwowanej bez pardonu ze strony właściwych urzędów. Za to pomyłki lub niezgodne z prawem czynności niektórych urzędników wolne były od sankcyj karnych. Urzędnikowi wolno było się mylić — oczywiście — tylko na szkodę obywatela, urzędnikowi wolno było być niedoskonałym lub niedbałym. Nic nie obroniło obywatela przed skutkami niedbałości, opieszałości lub nieraz wprost złej woli z tej strony.

Gdyby ten „kompleks niższości" u urzędników względnie ich dziwne przekonanie o doskonałości wszystkich obywateli doprowadziły naszą biurokrację przynajmniej do jakichś logicznych wniosków w dziedzinie ogólnych metod rządzenia — sprawa nie przedstawiałaby się tak źle. Gdyż przekonanie, że obywatelowi nie wolno robić pomyłek, natomiast wolno je robić urzędnikm, musi w logicznej konsekwencji doprowadzić do wniosku, że niedoskonały urzędnik powinien się jak najmniej wtrącać w sprawy

gospodarcze, społeczne i polityczne, „doskonalszych" obywateli. Tymczasem u nas biurokracja miała monopol na popełnianie błędów i pomyłek, które uchodziły jej całkowicie bezkarnie, natomiast odmawiała prawa do najmniejszej nawet pomyłki lub przeoczenia obywatelowi; z drugiej zaś strony wtrąca się coraz energiczniej i głębiej w najbardziej prywatne sprawy obywateli, uzasadniając tę ingerencję swą jakoby „wyższością" nad „niedołężnymi" obywatelami, którzy bez starannej opieki biurokracji, oczywiście, nie potrafiliby żyć. Zewnętrznym wyrazem tej „opieki" biurokracji nad obywatelem jest właśnie etatyzm, protekcjonizm i system koncesyjny.

O zasadach ustalania obrotu
przy wymiarze podatku przemysłowego

Zakończony został „sezon" postępowania wymiarowego o ile chodzi o wymiary podatku przemysłowego. Z licznych nakazów i uzasadnień wymiaru jasnym jest, że w bieżącym roku podatkowym nastąpiło znaczniejsze naciśnięcie śruby podatkowej, co spowoduje oczywiście większą ilość odwołań i tymsamym spowoduje opóźnienie postępowania odwoławczego.

Źródłami prawa o ile chodzi o ustalanie obrotu jest ordynacja podatkowa, rozporządzenie wykonawcze do ordynacji podatkowej, oraz instrukcja podatkowa. W tych podstawach prawnych znajdujemy cały szereg zasad ustalania obrotu dla wymiaru podatku.

Naczelną zasadą wyrażoną w art. 70 ord. pod. jest obowiązek oparcia wymiaru na materiałach faktycznych. Obowiązek ten jest wyraźnie stwierdzany w rozlicznych okólnikach Min. Skarbu i w orzeczeniach NTA. — Specjalny nacisk na ten obowiązek „zasadności wymiaru" i oparcia wymiarów na „materiałach faktycznych zgodnie z prawdą materialną" kładzie Minister Zawadzki w swym okólniku wydanym z okazji wejścia w życie ordynacji podatkowej.

W instrukcji podatkowej bardzo szczegółowo wyliczone są zasady ustalania obrotu. W § 248 wyrażoną jest zasada, że wysokość podstawy wymiaru może być ustalona:

a) na podstawie zeznań płatników,
b) na podstawie wyników badania ksiąg handlowych i gospodarczych,
c) na podstawie wyników lustracji przedsiębiorstw,
d) na podstawie posiadanych materiałów informacyjnych,
e) drogą zastosowania norm orientacyjnych i szacunkowych,
f) drogą porównania z innymi przedsiębiorstwami,
g) przy pomocy biegłych i osób znających stosunki.

W przytoczonym § 248 instrukcji podatkowej wyrażoną jest ponadto zasada, iż powyższe metody ustalania obrotu stosowane powinny być przez władze wymiarowe w tej wymienionej tutaj kolejności t. zn. że w pierwszym rzędzie należy brać pod uwagę zeznania płatników oraz wyniki badania ksiąg, a dopiero jeżeli nie można ustalić obrotu na podstawie zeznań płatnika, wyniku badania ksiąg i zapisków, na podstawie materiałów informacyjnych, wtedy władza wymiarowa może ustalać obrót na podstawie norm szacunkowych, opinii biegłych i t. p. metod, które jedynie w przybliżeniu mogą określić obrót płatnika. W instrukcji podatkowej kolejność stosowania powyższych zasad jest zupełnie wyraźnie postanowiona.

Jak sprawa ta jednak wygląda w praktyce.

Na podstawie dużego materiału wymiarowego jaki się przewinął w ostatnich tygodniach stwierdzić należy, że władze wymiarowe z reguły działają odwrotnie niż to instrukcja podatkowa przewiduje.

Zeznań płatników wogóle nie bierze się w rachubę.

Nieufność władz wymiarowych do zeznań płatników jest w wielu wypadkach nieuzasadniona. W większości wypadków lojalni płatnicy cierpią, gdyż ich zeznania prawdziwe, a nawet stwierdzone materiałami informacyjnymi zostają pominięte. Jest oczywistym, że jeśli płatnik sporządził prawdziwe zeznanie o obrocie, o sumie zakupów i kosztów handlowych i t. d. i jeżeli poprzeć może zeznanie dowodami, to jasnym jest, że w postępowaniu odwoławczym zarzut wadliwości postępowania wymiarowego musi okazać się trafny.

Atoli władze wymiarowe najchętniej stosują takie metody ustalania obrotu, które zastosować powinny dopiero wtedy, gdy brak innych możliwości ustalenia obrotu. Takimi metodami jest opinia biegłych, „drabinka" czyli porównanie z wzorowym przedsiębiorstwem, ustalenie obrotu za pomocą kosztów handlowych (normy szacunkowe), przyczym uzasadnienie wymiaru oparte na tych zasadach utrudnia, o ile nie wyklucza, skuteczną możność obrony płatnika.

O ile chodzi o opinię biegłych to w uzasadnieniach wymiaru bardzo często władza wymiarowa powołuje się na ustalenie sumy obrotu przez biegłych. Trzeba zaznaczyć, że w myśl instrukcji podatkowej biegłemu nie służy prawo ustalania obrotu; jego opinia w tym względzie jest tylko swobodną oceną raczej przypuszczeniem, tak „na oko", albowiem wykluczonym jest, ażeby opinia biegłego nie znającego przedsiębiorstwa mogła być trafna. Ponadto przy opinii biegłego zachodzi także i moment walki konkurencyjnej, przez co już zdanie biegłego nie może być obiektywne.

Ustawodawca szczegółowo przewidział, które okoliczności wymagają opinii biegłego, i dlatego nie wymieniwszy okoliczności takiej jak obrót, wykluczył tym samym możliwość ustalania obrotu przez biegłego.

Często stosowanym sposobem ustalania obrotu jest tzw. metoda kosztów handlowych. Na podstawie wysokości kosztów handlowych podanych przez płatnika władza wymiarowa przy uwzględnieniu współczynnika zyskowności ustala obrót twierdząc, że przy takich a takich kosztach handlowych płatnik powinien mieć taki a taki obrót. — Na pierwszy rzut oka metoda taka wydaje się słuszną. Jeżeli chodzi o teorię, to istotnie dla opędzenia pewnej sumy wydatków powinno być pewne minimum obrotu; i tak jest w przedsiębiorstwach zdrowych. Jednakowoż w praktyce stosowanie tej metody jest często niefortunne dla płatnika. Jeżeli bowiem metodę kosztów handlowych stosuje się w przedsiębiorstwie świeżo założonym, które jeszcze nie ma za sobą conajmniej półtora roku egzystencji, metoda taka musi zawieść, a to z tego powodu, że często przecież zdarza się, że dane przedsiębiorstwo musi się wprowadzić zanim uzyska pewne minimum obrotu, potrzebne do jego egzystencji. Stosowanie tej metody nie powinno więc być bezduszne, lecz posługiwać nią winna się władza wymiarowa ostrożnie w pewnych wyjątkowych wypadkach, praktycznie i ustawowo uzasadnionych. Metoda ta zawodzi również i w tych wypadkach, gdy przedsię-

biorstwo poniosło np. straty i z jakiegokolwiek powodu, jak np. z powodu zmiany koniunktury czy też słabego sezonu nie uzyskało pełni obrotu a jednak musi pokryć swoje wydatki. Wtedy oczywiście przedsiębiorca dokłada, najczęściej ze swej substancji majątkowej, a obrót ustalony metodą kosztów handlowych jest fałszywy. Mimo nieosiągnięcia pewnej sumy obrotu kupiec m u s i pokryć swoje wydatki. Metoda ta zawodzi również i wtedy, gdy kupiec wogóle nie ma na pokrycie kosztów handlowych a więc np. zalega z czynszem. Wtedy już ustalenie obrotu takiego jaki on powinien mieć, jest tylko „dobijaniem“ płatnika. Należy więc ostrożnie stosować metodę obliczania kosztów handlowych, gdyż ta metoda tylko w pewnych bardzo nielicznych wypadkach może dać trafne wyniki wymiarowe.

O ile chodzi o stosowanie tzw. drabinki czyli porównania z innym przedsiębiorstwem, to, niestety, władze wymiarowe dokonywują tych porównań niezgodnie z § 263 instrukcji podatkowej, albowiem w myśl tego przepisu przedsiębiorstwo można porównywać tylko z takim przedsiębiorstwem, którego obrót ustalono w sposób nie budzący wątpliwości; a sposobem takim jest ustalanie obrotu na podstawie ksiąg. Niestety często się zdarza, że przedsiębiorstwo, z którym przyrównano płatnika, nie prowadzi ksiąg, a wobec tego obrót jest wątpliwy w jednym i drugim wypadku. Według praktyki Komisji Odwoławczej w Krakowie zarzut, że porównano przedsiębiorstwo z płatnikiem nie prowadzącym ksiąg z reguły okazuje się trafnym i sprawa wraca do urzędu celem uzupełnienia.

Na marginesie powyżej omówionych zasad ustalania obrotu nasuwa się jeden konkretny wniosek: przeciwko nietrafnym wymiarom bronić się można tylko wtedy skutecznie, jeżeli płatnik podał rzeczywisty obrót i jeżeli zeznanie swoje popiera dowodami takimi jak np. rachunki, wyciągi z kont i t. p.

Mieczysław Freudenheim
adwokat.

PRZEGLĄD PRASY

CZY ŚWIAT WEJDZIE W NOWY KRYZYS?

Jak się przedstawiają horoskopy na dalsze kształtowanie się koniunktury w gospodarstwie międzynarodowym? Czy optymistyczne wieści jakie w ostatnich czasach przynoszą dzienniki usprawiedliwiają wiarę w przezwyciężenie tendencyj kryzysowych i umożliwią korzystać w dalszym ciągu z koniunktury zwyżkowej? Oto zagadnienia, które nurtują dziś wszystkich i na które stara się odpowiedzieć londyński „Economist" w oparciu o świeże dane statystyczne.

Zimą 1936/37 r. i wiosną 1937 r. ożywienie gospodarcze było znaczne. Latem 1937 r. nastąpił zwrot na gorsze. Okazało się, że dynamika Niemiec, Włoch i Japonii wzbudziły niepokój co do stałości stosunków politycznych w świecie. Ograniczenia w handlu międzynarodowym nie malały. „Recovery" w Stanach Zj. zdradzała brak podstaw solidnych: ani przemysł budowlany, ani inne przemysły inwestycyjne nie wykazały oznak ożywienia.

Światowa produkcja przemysłowa wzrosła również szybko w okresie 1932/37 lat, jak spadła w okresie 1929/32. Handel międzynarodowy jednak zwiększał się powoli i dopiero w 1936 r. wykazał znaczniejszy wzrost. W 1937 doszedł on zaledwie do poziomu 1929 r., gdy produkcja poziom 1929 r. przekroczyła.

W końcu marca 1937 r. nastąpiła nagła zniżka cen surowców. W dwa miesiące później wskaźniki produkcji przemysłowej zaczęły spadać, wkrótce po tym nastąpił dość gwałtowny spadek w handlu międzynarodowym. Rozpoczął się okres recesji.

Bezpośrednim jej powodem było nadmierne akumulowanie zapasów surowców po coraz wyższych cenach; akumulowane, podyktowane obawą, że tych surowców zabraknie. Obawa ta wszakże okazała się płonna i popyt uległ redukcji.

Podobnie rzecz się przedstawiała w zakresie wyrobów gotowych. Zwyżka surowców wywołała nadmierną wytwórczość fabryk; zapasy ogromnie wzrosły, po czym, gdy spadły ceny surowców, nastąpił zastój w produkcji.

Opisany powyżej stan rzeczy uległ pogorszeniu na skutek niepewnej sytuacji politycznej w Europie, na skutek wojny japońsko - chińskiej, wreszcie na skutek zmian, jakie polityka Roosevelta wywołała w gospodarstwie amerykańskim.

Szczegółowe badania koniunktur w każdym kraju oddzielnie doprowadzają do stwierdzenia, że zarówno ożywienie, jak i recesja przebiegały w różnych krajach w sposób bardzo rozmaity.

Najsilniejszy wzrost wskaźników wystąpił w W. Brytanii, Niemczech, Japonii i Szwecji: w tych krajach przekroczony został poziom przedkryzysowy. W Stanach Zjednoczonych depresja przedłużała się, zanim nastąpiło ożywienie, które jednak trwało krótko, przypuszczalnie na skutek faktu, że zmianie uległy warunki, w jakich pracowały przedsiębiorstwa prywatne. Ani Belgia, ani Francja nie wykazały ożywienia gospodarczego w okresie 1932-37 lat. We Francji przeszkadzała temu polityka reform gospodarczo - społecznych, podobnie jak w Stanach Zjednoczonych, oraz długotrwała deflacja, podobnie jak w Belgii.

Co do ostatniego okresu recesji, to najsilniejsza ona była w Stanach Zjednoczonych. W Belgii i Holandii recesja nastąpiła, zanim ożywienie rozwinęło się w pełni. W W. Brytanii pierwsze oznaki wystąpiły już w październiku 1937 r. W Szwecji pomimo osłabienia wskaźniki koniunktury pozostają powyżej poziomu 1929 r. Ani w Niemczech, ani we Włoszech nie widać obnizenia się produkcji, która zawdzięcza swój wysoki poziom wytężonym zbrojeniom.

W ostatnich tygodniach nastąpił zwrot w nastrojach. Rozpowszechnia się nadzieja, że okres recesji minął. Pogłoski o zamierzonej dalszej dewaluacji dolara, odprężenie polityczne w Europie (przyjęcie brytyjskiego planu nieinterwencji) i wiara w bliską poprawę w Stanach Zjednoczonych — wpłynęły na zwyżkę cen surowców, co z kolei spowodowało pewne ożywienie w produkcji wyrobów gotowych, np. włókienniczych.

Utrwalenie się mocnej tendencji na rynkach surowców zależy w głównej mierze od ukształtowania się sytuacji politycznej w Europie i sytuacji gospodarczej w Stanach Zjednoczonych. Te tendencje wywarłyby ożywczy wpływ na koniunkturę w ogóle, a tym samym uchyliłyby widmo nowego kryzysu w Europie.

NA MARGINESIE PERTRAKTACJI W SPRAWIE UKŁADU CLEARINGOWEGO MIĘDZY POLSKĄ A PALESTYNĄ.

Pod tym tytułem zamieścił onegdaj p. S. W. artykuł w „Naszym Przeglądzie", w którym krytycznie ocenia dotychczasowe pertraktacje w sprawie nowej zawrzeć się mającej umowy clearingo-

wej między Polską a Palestyną, stwierdzając, że dotychczasowa umowa wypowiedziana niedawno przez Rząd Polski nie wytrzymała z powodu błędnego ujęcia nawet jednorocznej próby życia, i że obecnie na nowo podjęte pertraktacje budzą również dużo zastrzeżeń.

Oto co pisze autor na ten temat:

Na wzór osławionej „Haawary" niemieckiej, Agencja zaproponowała stworzenie nowego towarzystwa clearingowego pod nazwą „Halifin". Agencja Żydowska była właśnie tą stroną, która zaproponowała obłożenie kapitałów emigrantów, przekazów turystycznych i na studia, funduszów narodowych „Keren Hajesod" i „Keren Kajemet", ofiary na Uniwersytet Hebrajski, przekazy towarzystw filantropijnych itd. Opłatą, która w pierwszym rzędzie i w poważnym stopniu miała pójść na pokrycie administracji i wydatków towarzystwa „Halifin", ad hoc stworzonego w Warszawie i w Tel-Avivie. Opłaty te przy przekazach funduszów narodowych i kapitałów emigranckich wynoszą od 250 Ł. 7 proc. a wraz z opłatami manipulacyjnymi około 8 proc. W ten sposób emigrant, wpłacający 1000 Ł. musiał złożyć opłatę bezzwrotną w wysokości 2000 zł. na rzecz „Halifinu".

Zupełnie zrozumiałe, że w tych warunkach cała umowa clearingowa z góry skazana była na niepowodzenie i w praktyce wszelkie wysiłki „wzmożenia wywozu towarów i emigracji" spaliły na panewce.

W przyszłej umowie clearingowej winny być wzięte pod uwagę zarówno interesy gospodarcze eksporterów polskich, możliwości wzmożenia tego eksportu, jak i interesy specyficznej produkcji palestyńskiej oraz zagadnienie umożliwienia emigracji do Palestyny.

Palestyna jest rynkiem wolno dewizowym i w związku z tym ceny towarów importowanych z zagranicy kształtują się na poziomie cen światowych, w szczególności na poziomie cen angielskich. Z tego wynika, że celem zwiększenia wywozu z Polski do Palestyny a przynajmniej celem jego utrzymania na dotychczasowym poziomie, koniecznym jest zapewnienie osiągnięcia cen światowych oraz zagwarantowanie premii eksportowych, jakie dotychczas były stosowane w wywozie na rynki wolnodewizowe.

Jeżeli nie będzie zastosowany ten system, eksport do Palestyny będzie się odbywał pośrednio via rynki europejskie, względnie rynki pozaeuropejskie, położone dokoła Palestyny, na które udzielane są premie eksportowe. Ucieczka zaś tych tranzakcji eksportowych zmniejszyłaby gwałtownie nadwyżkę eksportu nad importem, mającą być obróconą na emigrację kapitalistyczną.

Należałoby również wyjednać, by wszelkie wypłaty i przekazy, pochodzące z jakiegokolwiek tytułu z Palestyny, były zarachowywane na konto „Palestyna" i, by przy obrotach polsko - palestyńskich stosowano również automatycznie przydzielanie dewiz na podstawie uzyskiwanych zewoleń przywozu.

W takich warunkach można byłoby niewątpliwie osiągnąć nadwyżkę eksportu nad importem, przy czym należałoby również domagać się przydzielenia przynajmniej 25—30 proc. dodatkowej nadwyżki w wolnych dewizach dla powiększenia możliwości emigracji do Palestyny, względnie umożliwienia emigracji kapitalistycznej.

Dla przeprowadzenia tej całej procedury nie potrzebny jest absolutnie kosztowny biurokratyczny aparat „Halifinu".

Krytyczne uwagi p. S. W. nie są pozbawione słuszności i winny być wzięte pod rozwagę przez delegatów Agencji Żyd. w obecnych rokowaniach.

Zawarcie umowy clearingowej ma dla nas doniosłe znaczenie gospodarcze i jest zagadnieniem zbyt ważnym tak z punktu widzenia obrotów handlowych polsko - palestyńskich jak i emigracji, aby miarodajne sfery gospodarcze nie zabrały głosu w tej sprawie. Należałoby sobie życzyć, aby umowa doszła rychło do skutku i uwzględniła żywotne interesy obu stron.

INFORMATOR PRAWNICZY

Począwszy od bieżącego numeru „Przegląd Kupiecki“ zawierać będzie stały dodatek p. n. „Informator Prawniczy“, w którym zamieszczać będziemy bieżące ustawodawstwo gospodarcze z szczególnym uwzględnieniem ustawodawstwa podatkowego i handlowego.

Zarazem przypominamy Szan. Czytelnikom, że porady prawne i informacje udzielamy tylko ustnie w lokalu Stowarzyszenia (Grodzka 40) i na łamach „Przeglądu Kupieckiego“.

Szan. Czytelników, którzy zechcą zasięgać porad prawnych upraszamy o zwięzłe i jasne sformułowanie pytań i nadsyłanie ich do Redakcji „Przeglądu Kupieckiego“ z zaznaczeniem dla „Informatora Prawniczego“.

REDAKCJA P. K.

PODATEK PRZEMYSŁOWY.

ZRYCZAŁTOWANY PODATEK PRZEMYSŁOWY OD OBROTU

Niektóre urzędy skarbowe — wbrew wyraźnemu zarządzeniu Ministerstwa Skarbu, przewidzianemu w pkt. 11 okólnika z dnia 7. 4. 1938 r. — nie uzasadniły należycie doręczonych postanowień o wyłączeniu ich z pośród przedsiębiorstw, podlegających w roku 1938 zryczałtowanemu podatkowi przemysłowemu od obrotu. W celu więc umożliwienia płatnikom obrony w związku z przysługującym im prawem wnoszenia zażaleń do komisyj odwoławczych w sprawie wyłączenia przedsiębiorstw od opłacania podatku we formie ryczałtu. Ministerstwo Skarbu zarządziło — okólnikiem z dnia 7. 6. 1938 r. — co następuje:

1. Przed upływem terminu do wniesienia zażalenia urzędy skarbowe obowiązane są na pisemne prośby płatników — w terminie 7 dni od dnia wniesienia prośby — udzielać pisemnego uzasadnienia doręczonych płatnikom postanowień o wyłączeniu. W uzasadnieniu tym należy szczegółowo podać jakie pisemne materiały informacyjne zostały przyjęte za podstawę do ustalenia wzrostu obrotów przedsiębiorstwa oraz jaką w tym celu zastosowano metodę obliczeniową. Podania płatników o pisemne uzasadnienie wydanych postanowień o wyłączeniu nie podlegają opłacie stemplowej (art. 142, pkt. 1 ustawy o opłatach stemplowych).
   Wniesienie prośby o udzielenie uzasadnienia postanowienia o wyłączeniu zawiesza bieg terminu do wniesienia zażalenia do dnia, w którym uzasadnienie to zostanie doręczone.
2. W razie wniesienia przez płatników w terminie zażaleń na postanowienia o wyłączeniu, świadczącym o tym, iż płatnicy z braku należytego a w szczególności z powodu zbyt ogólnikowego uzasadnienia postanowień o wyłączeniu nie byli w możności przedstawić na swą obronę konkretnych zarzutów, urzędy skarbowe powinny z urzędu — przed przesłaniem zażaleń komisji odwoławczej — udzielić płatnikom szczegółowych pisemnych uzasadnień wymienionych postanowień, nadmieniając równocześnie, iż prawo uzupełnienia wniesionego zażalenia przysługuje płatnikom w terminie dni 14 od dnia, w którym uzasadnienie zostanie doręczone. Ponadto, w związku z postanowieniami § 4 i § 8 ust. 3) wymienionego powyżej rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 29. 3. 1938 r. Ministerstwo Skarbu zarządza, iż w przypadkach, w których postanowienie urzędu skarbowego o wyłączeniu z ryczałtu zostało doręczone po dniu 15 maja 1938 r., płatnikom przysługuje prawo wniesienia zażalenia do komisji odwoławczej w terminie dni 30 od doręczenia postanowienia.
   Jednocześnie Ministerstwo Skarbu poleca, aby zażalenia i odwołania w sprawie zryczałtowanego podatku były rozstrzygane w terminie możliwie jak najkrótszym.

POMOCNIK PODRÓŻUJĄCY — OTRZYMYWANIE TOWARU OD REPREZENTOWANEGO PRZEDSIĘBIORSTWA CELEM PODZIAŁU MIĘDZY KLIENTÓW

Odbieranie przez pomocnika podróżującego towaru, nadsyłanego pod jego adresem przez reprezentowane przedsiębiorstwo, i podział tego towaru między klientów tegoż przedsiębiorstwa nie pozbawia go charakteru pomocnika podróżującego. Wyrok NTA. z 10 marca 1938 r. L. rej. 2971/36.

POWAŻNA ULGA DLA POŚREDNIKÓW

Pośrednicy handlowi wykupują świadectwa przemysłowe IIIkategorii o ile nie posiadają personelu. Obecnie Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, pośrednik handlowy, przedstawiciel zagranicznych firm, agent handlowy może zatrudniać u siebie absolwentów szkół handlowych wszelkiego typu, w

liczbie 2 osób, w okresie 2 lat od daty ukończenia szkoły, bez potrzeby wykupienia droższego świadectwa przemysłowego. Ulgę taką przyznaje się z urzędu bez specjalnych podań indywidualnych. Weszła ona w życie z dniem 1 bm.

ZNACZENIE DOWODÓW RACHUNKOWYCH

Pewna firma wniosła skargę do N. T. A. starając się wykazać, że asygnacje kasowe przychodowe i rozchodowe, w których podano treść transakcji, nazwisko dostawcy względnie odbiorcy, ilość i cenę towaru oraz podpis, są dostatecznym dowodem zakupu lub sprzedaży towarów.

Najwyższy Trybunał Administracyjny w wyroku z dnia 28. II. 1938 r. L. Rej. 5093/34 zajął następujące stanowisko. „Zapisy do ksiąg handlowych winny być poparte dowodami rachunkowymi, oczywiście oryginalnymi lub kopiami. Asygnacje kasowe są dokumentem wewnętrznym, więc nie mają wagi dokumentu oryginalnego. Jeśli więc istnieją lub winny istnieć dowody rachunkowe oryginalne, brak ich, chociażby tylko częściowy, uzasadnia dostatecznie dyskwalifikację ksiąg handlowych pod względem formalnym".

ZAWODOWE POŚREDNICTWO I ŚWIADECTWO PRZEMYSŁOWE

Sąd Najwyższy uznał, iż zawodowy pośrednik, działający w imieniu i na rachunek osób trzecich, prowadzący stale zarobkowe przedsiębiorstwo, obowiązany jest do wykupienia świadectwa przemysłowego przed rozpoczęciem działalności. Nie podlega obowiązkowi wykupienia świadectwa przemysłowego osoba, dorywczo pośrednicząca przy zawieraniu umów czy dostawie towaru, jeśli świadczy usługi w charakterze pomocnika handlowego.

PODATEK DOCHODOWY.

ŁĄCZNE OPODATKOWANIE CZŁONKÓW RODZINY

Okólnikiem L. D. V. 12688/2/38 Ministerstwo Skarbu powołało się na wyciąg wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego z 9 lutego 1938 r. l. rej. 2238/36 w sprawie stosowania przepisów art. 11 ustawy o podatku dochodowym. Zgodnie z wspomnianym artykułem do dochodów głowy rodziny dolicza się dochody jej małżonka sądownie nierozłączonego oraz dochody krewnych zstępnych, o ile głowie rodziny służy prawo rozporządzania dochodami ze źródeł, należących do krewnych zstępnych, lub też prawo użytkowania tych dochodów. Wyrok ten m. in. przewiduje, że brak jest jakiegokolwiek uzasadnienia dla stanowiska władzy pozwanej, że dochód córek pełnoletnich strony skarżącej podlega doliczeniu do jej dochodu z powodu, że są one na jej utrzymaniu i pozostają z nią we wspólnym gospodarstwie. **Art. 11 ustawy o podatku dochodowym inne stawia wymogi takiego doliczenia, uzależnia on je mianowicie od prawa głowy rodziny rozporządzania dochodami członków rodziny.** Okoliczności powołane przez władzę w niczym nie uzasadniają takie prawa po stronie skarżącej, skoro ani z ustawy takie prawo matce pełnoletnich dzieci nie przysługuje, ani władza pozwana nie stwierdziła istnienia żadnej prawnej umowy, na podstawie której w konkretnym wypadku prawo takie służyłoby skarżącej. Skoro więc wogóle nie ma podstawy prawnej do przyjęcia, że w danym wypadku miałby zastosowanie art. 11 ustawy o podatku dochodowym nie ma już znaczenia podniesiona w skardze wadliwość postępowania z powodu ustalenia istnienia i wysokości dochodu córek strony skarżącej w sposób niezgodny z przepisami ustawy o podatku dochodowym.

SZACUNEK REMANENTÓW — KOSZTY WŁASNE; ZMIANA ZASAD KALKULACYJNYCH

1) Stwierdzenie przez biegłego, że szacunek remanentów, oparty wedle twierdzenia płatnika na kosztach własnych, został dokonany z pominięciem pewnych wydatków, związanych z produkcją, uzasadnia prawo władzy ustalenia wartości remanentów na podstawie opinii biegłego.

2) Zasada ciągłości bilansowej nie wymaga, by przy wycenie remanentów stale posługiwano się tymi samymi zasadami kalkulacyjnymi.

Wyrok NTA. z 17 czerwca 1936 r. L. rej. 3108 i 3109/34.

SZACUNEK REMANENTÓW — KOSZTY WŁASNE

Władza odwoławcza opierając podwyższenie szacunku remanentów na tej podstawie, że kalkulacja kosztów własnych płatnika nie obejmuje pewnych kosztów handlowych, obowiązana jest podać, jakie przepisy prawa handlowego względnie jakie zwyczaje kupieckie i prawidła bilansowania nakazują uwzględnienie powyższych kosztów handlowych w kalkulacji kosztów własnych produkcji zakładu przemysłowego.

SZACUNEK REMANENTÓW — KOSZTY WŁASNE; OBOWIĄZEK PODANIA DO WIADOMOŚCI PŁATNIKOWI TREŚCI OPINII BIEGŁYCH

Zaniechanie podania do wiadomości płatnikowi, nie będącemu w zaoczności treści opinii biegłych, na której władza odwoławcza oparła swe ustalenie wartości remanentu towarów, stanowi wadliwość postępowania. Wyrok NTA. z 5 maja 1937 L. rej 3870/35.

STRATY NA DŁUŻNIKACH — POKRYCIE Z OPODATKOWANEJ REZERWY

Straty na dłużnikach, pokryte z opodatkowanej w poprzednich latach rezerwy, są potrącalne, o ile nadawały się do odpisania wedle zasad prawidłowego bilansowania dopiero w miarodajnym dla wymiaru roku. Wyrok NTA. z 25 maja 1938 r. L. rej. 5530/36.

USTALANIE OBROTU DLA WYMIARU PODATKU PRZEMYSŁOWEGO

Odstąpienie przy wymiarze podatku dochodowego od ustaleń, dokonanych za ten sam okres czasu dla celów wymiaru podatku przemysłowego, jest w zasadzie niedopuszczalne. (Wyrok N. T. A. z 10. grudnia 1937 r. L. Rej 6154/35).

ORDYNACJA PODATKOWA

ZBIERANIE MATERIAŁU FAKTYCZNEGO DO WYMIARU — INFORMATORZY — UDZIELANIE PODSTAW WYMIARU

1) Przepis art. 70 § 2 O. P. (poz. 134/36 Dz. Ust.) nakładający na władzę wymiarową obowiązek oparcia wymiaru na materiale faktycznym, pozostawia wybór środków, prowadzących do ustalania podstawy wymiaru, z reguły jej uznaniu.

2) Prawo władzy przesłuchiwania innych (postronnych) osób celem otrzymania wyjaśnień (art. 70 § 2, p. b.) nie ogranicza się do osób figurujących w listach, przedstawionych władzom skarbowym przez instytucje samorządu gospodarczego i zawodowego.

3) Ustne informacje o podstawach wymiaru i uzasadnienie wymiaru na piśmie powinny nie tylko wymieniać środki dowodowe wykorzystane przez władzę, lecz także podawać treść danych uzyskanych za pomocą tych środków dowodowych. Wyrok NTA. z 8 marca 1938 r. L. rej. 2670/36.

Doręczenia: Doręczenie nakazu płatniczego, przeznaczonego dla spólnika spółki z ogr. odp. pracownikowi spółki w lokalu jej przedsiębiorstwa. Doręczenie nakazu płatniczego, przeznaczonego dla spólnika spółki w lokalu jej przedsiębiorstwa nie może być uznane za doręczenie do rąk pracownika „zatrudnionego u adresata". Wyrok NTA. z 8. marca 1938 r. L. rej. 5453/36.

Odpowiedzialność z art. 178 O. P. jako odpowiedzialność karna, powoduje, że ponosi ją każdy ze spólników za własną winę, polegającą na świadomym prowadzeniu przedsiębiorstwa bez właściwego świadectwa przemysłowego, a okoliczność, że kara ma za podstawę cenę świadectwa przemysłowego, nie zmienia postaci rzeczy, tkwiącej w istocie karnego charakteru czynu. Wyrok Izby Karnej (s, 2) SN. z 21 marca 1938 r. K. 1919/37.

OPŁATY STEMPLOWE

TERMIN DO ZGŁOSZENIA WNIOSKU O ZWROT OPŁATY — W PRZYPADKU, GDY DOPIERO PO UPŁYWIE 5 LAT STANIE SIĘ PEWNE, ŻE WARUNEK ZAWIESZAJĄCY SIĘ NIE ZIŚCI.

Po upływie pięcioletniego terminu, przewidzianego w zd. 1. ust. 3. art. 49 u. o. s. płatnik nie ma prawa żądania zwrotu opłaty stemplowej, chociażby dopiero po upływie terminu stało się pewne, że warunek zawieszający się nie ziści. Wyrok NTA. z 5 kwietnia 1938 r. L. rej. 3233/36.

EGZEKUCJA DANIN PUBLICZNYCH

ZAJĘCIE WIERZYTELNOŚCI PŁATNIKA NA POKRYCIE ZALEGŁYCH PODATKÓW — DOCHODZENIE ZAJĘTEJ WIERZYTELNOŚCI

Płatnik, którego wierzytelność została przez urząd skarbowy zajęta na pokrycie zaległych podatków, może dochodzić sądownie przeciw swemu dłużnikowi zapłaty swej należności do rąk urzędu skarbowego. Wyrok SN. z 19 stycznia 1938 r. C. II. 2264/37.

CO NIE WYMAGA ZEZWOLENIA KOMISJI DEWIZOWEJ

Na zasadzie nowego zarządzenia dewizowego, posiadania zezwoleń Komisji Dewizowej nie wymagają:

1) Przyjęcie w Polsce pieniędzy nadesłanych z zagranicy, a więc i ich przekazanie z zagranicy, 2) Potrącenie przez pracodawców podatków, opłat i danin z uposażenia, jakie należy się osobą zamieszkałym zagranicą, 3) Wywóz zagranicę odpadków z platyny, 4) Przesyłki z zagranicy do Polski książeczek oszczędnościowych. Natomiast wysyłanie zagranicę sum, znajdujących się na książeczkach oszczędnościowych zezwolenia wymaga, 5) Wysyłanie zagranicę dokumentów towarowych, faktur, listów przewozowych, polis etc. oprócz dokumentów, które mają charakter środków płatniczych.

PŁATNOŚĆ PODATKÓW W LIPCU

Do dn. 25 lipca — zaliczka miesięczna na podatek przemysłowy od obrotu za 1938 r. w wysokości podatku, przypadającego od obrotu, osiągniętego w czerwcu r. b. przez wszystkie przedsiębiorstwa, obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań do zatwierdzenia, a z innych przedsiębiorstw przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii oraz przemysłowe I—V kategorii, prowadząc prawidłowe księgi handlowe;

Do dn. 25 lipca — zaliczka kwartalna (za II kwartał) na podatek przemysłowy od obrotu za 1938 r., w wysokości podatku, przypadającego od obrotu, osiągniętego w ubiegłym kwartale (m-ce kwiecień, maj i czerwiec r. b.) — przez przedsię-

biorstwa, nie wymienione wyżej, a prowadzące prawidłowe księgi handlowe.

Ponadto płatne są w lipcu zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminem płatności w tym miesiącu oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności również w lipcu roku bież.

ODPOWIEDZI REDAKCJI:

Kupiec J. L., Tarnów. — Pełnomocnictwo do ciągania zobowiązań wekslowych musi być udzielone na piśmie. Pełnomocnik musi wypisać nazwisko mocodawcy i swoje z zaznaczeniem, że podpisuje w charakterze pełnomocnika. (np. Jakób Krakowski za Józefa Lwowskiego).

Spółka z ogr. odpow., Rzeszów: Doręczenie nakazu płatniczego, przeznaczonego dla spólnika spółki z ogr. odpow., pracownikowi spółki w lokalu jej przedsiębiorstwa nie może być uznane za doręczone do rąk pracownika „zatrudnionego u adresatora“. Tak orzekł Najw. Trybunał Admin. wyrokiem z 8. III. 1938 r. L. Rej. 5453/36.

Najwymowniejsze świadectwo pauperyzacji stanu kupieckiego

Na łamach „Głosu Gospodarczego“ dr. Adolf Atlas w artykule pt. „Handel i kredyt“ stwierdza słusznie, że zagadnienie kredytu w Polsce jest jednym z najważniejszych. Świadczy o tym fakt, że na każdym zebraniu czy zjeździe sprawa kredytu wysuwa się wśród postulatów na czołowe miejsce. Szczególnie palącym jest to zagadnienie w dziedzinie handlu, w stosunku bowiem do rozgałęzionego aparatu handlowego rozmiary kredytu przeznaczonego do zaspokojenia jego potrzeb są niewspółmiernie małe. Handel nie jest i nie może być, zdaniem autora, faworyzowany przez banki publiczne, a znowuż szczupła baza kapitałowa banków prywatnych stwarza dla niego niekorzystną sytuację. Ogromna rzesza kupiectwa szuka kredytów w spółdzielniach kredytowych, korzysta z t. zw. kredytu ulicznego o charakterze często lichwiarskim. O kasach bezprocentowych tak pisze:

„Należy sobie zdać z tego sprawę, że z chwilą kiedy życie gospodarcze zaczyna korzystać z pomocy charakteru dobroczynnego, świadczy to, iż w tej dziedzinie pracy dzieje się niedobrze. **Kasy bezprocentowe to najwymowniejszy dowód upadku aparatu handlowego w Polsce,** gdyż żaden szanujący się kupiec nie zechce korzystać z kredytu bezprocentowego, o ile tylko nie jest w sytuacji przymusowej. I jakiekolwiek będzie nastawienie tych, którzy powstawanie kas bezprocentowych forsują i bez względu na to, czy owe kasy będą przez jednych traktowane jako instrument podtrzymania istniejących placówek handlowych, a przez innych jako środek faworyzowania pewnej kategorii przedsiębiorstw handlowych i ułatwienia im współzawodnictwa, nasze stanowisko w tej sprawie nie ulegnie zmianie. Stwierdzamy bowiem, że kasy bezprocentowe są najwymowniejszym świadectwem pauperyzacji stanu kupieckiego i choć przyczyniają się do podtrzymania niektórych egzystencji, to jednak z punktu widzenia interesów ogólnogospodarczych stanowią raczej sygnał, iż w dziedzinie pracy handlowej czas już najwyższy poczynić radykalne posunięcia dla uzdrowienia stosunków, zwłaszcza na odcinku kredytowym. Kredyt bezprocentowy nie jest uzupełnieniem kredytu, nie posiada naszym zdaniem jego cech, a jest raczej wyraźnym jego zaprzeczeniem.

Jakie środki zaradcze wskazuje autor?

Konkretnie uważamy tedy, iż Bank Polski powinien przede wszystkim rozszerzyć ramy bezpośrednich kredytów dla większych przedsiębiorstw handlowych. W ten sposób bowiem zwolniłyby się w innych instytucjach bankowych pewne sumy, z których mógłby korzystać w większej niż dotąd mierze handel średni.

Wobec ogromnej dotąd przewagi akumulacji kapitałów w instytucjach publicznych, należałoby nadto stworzyć warunki, w których z funduszów, czerpanych z życia gospodarczego, możnaby w poważnej mierze zasilać kredyt handlowy, chociażby przez znalezienie sposobu wydatnego redyskonta dla solidnych banków spółdzielczych.

Zrealizowanie powyższych postulatów niewątpliwie w poważnej mierze przyczyniło się do złagodzenia sytuacji, której dalszy pomyślny rozwój zależny jest od kształtowania się stosunków ogólnogospodarczych, w szczególności zaś od zwiększenia się bazy kapitałowej tych instytucyj pieniężno-kredytowych, które stanowią główne źródło kredytów dla handlu.

KOMUNIKATY.

Bratnia Pomoc przy **Związku Żydów Uczestników Walki o Niepodległość Polski,** Kraków Rynek Gł. 12, II. p. uruchamia w najbliższym czasie **przedsiębiorstwo czyszczenia szyb wystawowych,** które pomyślane jest jako placówka dla udzielenia pomocy bezrobotnym członkom.

W związku z akcją sanitarno - higieniczną władz, stworzenie takiej placówki jest obecnie bardzo na czasie i inicjatywa podjęta przez Związek Żydów Uczestników Walk o Niepodległość Polski jest godna gorącego poparcia i winna znaleźć życzliwy oddźwięk wśród tutejszego kupiectwa.

STOW. „SAMOPOMOCY" DLA ZAOPATRZENIA WDÓW I SIERÓT W KRAKOWIE, odbyło onegdaj pod przewodnictwem prezesa, radcy p. Arnolda Steinera, XXX Doroczne Walne Zgromadzenie. Referat sprawozdawczy wygłosił wiceprezes p. dyr. Adolf Lilienthal, kończąc przemówienie apelem o przysporzenie nowych członków, — Sprawozdanie kasowe złożył skarbnik p. Samuel Herzog. Wdowom i sierotom wypłacono w roku 1937 zł. 10 tysięcy. — Walne Zebranie zamianowało w dowód uznania za długoletnią owocną pracę koło rozwoju Stow. członkami honorowymi pp. dyr. Salomona Spitzera i dyr. Adolfa Lilienthala. Po udzieleniu na wniosek przewodniczącego komisji rewizyjnej p. dyr. Dr. Adolfa Deichesa absolutorium Zarządowi, przystąpiono do wyborów uzupełniających.

ZE ZWIĄZKU WIERZYCIELI WOJEWÓDZTWA KRAKOWSKIEGO W KRAKOWIE

Z powodu przedwczesnej śmierci założyciela i honorowego Prezesa Związku błp. Józefa Schenkera odbyło się w dniu 13 lipca 1938 r. o godz. 3-ciej popołudniu żałobne posiedzenie Zarządu.

Po posiedzeniu zebrani gremialnie udali się na pogrzeb.

CORAZ MNIEJ SIĘ ZARABIA.

Ostatnie zestawienie statystyczne płatników podatku dochodowego wykazuje, że na ogólną liczbę 416.186 płatników 52 proc. posiada dochód od 1500 do 2600 zł., podczasy gdy w roku 1929 takich płatników było 48,9 proc. Płatników posiadających dochód od 2.600 do 3.600 zł. rocznie było 17,7 proc. zamiast 17,9 proc., z dochodem od 3600 do 6000 zł. 16 proc. zamiast 16,3 proc., o dochodzie od 6000 do 12000 rocznie 9,5 zamiast 10,1 proc., od 12 tysięcy do 24.000 zł. — 3,3 zamiast 1,2, z dochodem od 24 tysięcy do 26.000 zł. — 0,8 zamiast 1,1 proc., od 26.000 do 60.000 zł. rocznego dochodu było 0,4 proc. 0,9 proc. i powyżej 60 tys. 0,3 proc. zamiast 0,5 proc.

Z kroniki żałobnej.

Błp. Dr. F. ROTENSTREICH

W ubiegłym tygodniu zmarł w Palestynie Dr. Fischel Rotenstreich członek Egzekutywy Ajencji Żydowskiej dla Palestyny i Organizacji Syjonistycznej. Dr. Rotenstreich był wieloletnim posłem i senatorem Rzeczypospolitej i jako świetny znawca spraw gospodarczych cieszył się dużym autorytetem i zaufaniem w kołach parlamentarnych. Jako wybitny działacz syjonistyczny i znakomity fachowiec gospodarczy wybrany został na XIX Kongresie Syjonistycznym członkiem Ajencji Żydowskiej i w tym charakterze powierzono mu kierownictwo Departamentu dla spraw gospodarczych w Palestynie, które sprawował aż do zgonu. Dzięki dużej wiedzy gospodarczej, wyjątkowym zdolnościom i wielkiej ofiarności w pracy przyczynił się w wielkiej mierze do rozbudowy gospodarczej Palestyny.

Dr. Rotenstreich położył też duże zasługi w nawiązaniu stosunków handlowych między Polską a Palestyną.

W zmarłym traci całe Żydostwo wybitnego i niestrudzonego działacza na niwie narodowej.

„Przegląd Kupiecki" miał również zaszczyt zaliczać błp. Dra Rotenstreicha w poczet swych współpracowników.

Cześć Jego pamięci!

Błp. JÓZEF SCHENKER

W dniu 13 lipca 1938 r. odprowadziło kupiectwo krakowskie na wieczny spoczynek błp. Józefa Schenkera.

Józef Schenker współwłaściciel firmy Perlberger i Schenker cieszył się w szerokich sferach kupieckich i przemysłowych poważaniem i szacunkiem. Będąc długoletnim i zasłużonym członkiem Krak. Stowarzyszenia Kupców założył przed 13 laty przy udziale szeregu członków tego Stowarzyszenia Związek Wierzycieli, który dzięki Jego pracy i poświęceniu stał się jedyną tego rodzaju placówką w Polsce. Związek Wierzycieli w uznaniu zasług błp. Józefa Schenkera nadał Mu godność honorowego Prezesa.

Pracował bez rozgłosu, nie szukał uznania, pracował całym sercem dla dobra kupiectwa. To też przedwczesny zgon Jego wywołał szczery żal w sferach handlowych Krakowa. Pogrzeb odbył się przy licznym udziale obywateli, którzy oddali ostatnią przysługę dobremu, zacnemu Obywatelowi.

Cześć Jego pamięci!

Kronika gospodarcza.

MIĘDZYPARLAMENTARNA KONFERENCJA EKONOMICZNA

Od 5 do 12 września br. obradować będzie w Warszawie Międzyparlamentarna Konferencja Ekonomiczna, w której wezmą udział przedstawiciele ok. 20 parlamentów świata.

Marszałkowie polskich izb ustawodawczych udzielili sal Sejmu i Senatu na obrady Konferencji. Biura Zjazdu znajdować się będą w gmachu Sejmu.

Przygotowaniami Zjazdu zajmuje się Zarząd Główny polskiego oddziału Międzynarodowej Konferencji Ekonomicznej, na czele którego stoją: senator Wojciech Gołuchowski, wiceprezes Hutten - Czapski, b. min. Jerzy Iwanowski, pos. Brunon Sikorski i Edward Kleczyński.

WIELKA 2-dniowa KONFERENCJA IMPORTOWA ZWOŁANA ZOSTAJE DO WARSZAWY W PAŹDZIERNIKU.

W październiku b. r. z inicjatywy Ministerstwa przemysłu i handlu zwołana zostaje do Warszawy wielka dwudniowa konferencja importowa, któraby, wzorem zeszłorocznej konferencji eksportowej, zobrazowała szczegółowo warunki przywozu towarów do Polski i zajęła się gruntownym zbadaniem zagadnienia organizacji importu, w szczególności towarów o charakterze masowym i surowców.

W konferencji tej wezmą udział przedstawiciele organizacji branżowych, samorządu przemysłowo - handlowego, rolniczego i rzemieślniczego, wybitni specjaliści w poszczególnych gałęziach importu oraz wielu ekonomistów, zajmujących się tymi zagadnieniami.

Badania te mają główne zadanie dać ocenę obecnych form organizacyjnych i metod oraz źródeł importu, pod kątem pomyślanych na długą metę potrzeb gospodarstwa narodowego, następnie ustalenie wniosków, wskazujących formy, metody i źródła zakupu, celem jak najlepszego zabezpieczenia interesów gospodarstwa polskiego.

Na czele Komisji Organizacyjnej stanął jako przewodniczący p. dr. St. Waschko, jako wiceprzewodniczący — prezes Eugeniusz Wencel.

Konferencja przewiduje wiele referatów branżowych oraz natury ogólnej. W związku z tym organizacje branżowe i izby handlowe podjęły odpowiednie przygotowania w tej mierze.

SPÓŁDZIELCZOŚĆ ŻYDOWSKA W POLSCE

Na podstawie danych urzędowych sekcja gospodarczo - statystyczna Żydowskiego Instytutu Naukowego opracowała statystykę spółdzielczości żydowskiej w Polsce.

Na początku 1938 roku czynnych było w kraju 775 spółdzielni związkowych: 439 w województwach centralnych, 164 we wschodnich i 172 w południowych. Spółdzielczość żydowska jest wybitnie kredytową: 95 proc. wszystkich spółdzielni to Spółdzielnie kredytowe. Tylko 27 (3.5 proc.) jest spółdzielni robotniczych i rzemieślniczych i 9 należy do kategorii rolniczo - handlowych.

Zorganizowanej żydowskiej spółdzielczości spożywczej wogóle nie ma. Spółdzielczość kredytowa żydowska stoi na trzecim miejscu (734) po polskiej (3641) i ukraińskiej (735), zaś przed niemiecką, która liczy 413 instytucji kredytowych spółdzielczych. Pod względem liczebności obsługiwanych członków spółdzielnie żydowskie stoją znacznie w tyle za polskimi i ukraińskimi. Przeciętnie z każdej spółdzielni żydowskiej korzysta 233 członków, podczas gdy w spółdzielniach polskich i ukraińskich przeciętna liczba członków jest 2—3 razy większa.

W roku 1937 liczba spółdzielni żydowskich zwiększyła się tylko o 3 kredytowe, 5 rzemieślniczych i 2 rolnicze. Spółdzielnie żydowskie obsługiwane są przez trzy centrale, warszawską, krakowską i lwowską.

KONTROLA OPŁAT NA RZECZ FUNDUSZU PRACY

Ministerstwo Skarbu unormowało ostatnio sprawę kontroli opłat na Fundusz Pracy, precyzując m. in. bliżej podział kompetencji oraz postępowanie w zakresie opłat od czynszu dzierżawnego.

Poczynając od r. 1938 wprowadzona zostaje „ewidencja opłat na rzecz Funduszu Pracy od czynszu dzierżawnego od najmu mieszkań lub budynków", do której wciągane są wszstkie położone w okręgu urzędu skarbowego nieruchomości budynkowe, podlegające obowiązkowi uiszczenia opłat.

Dla ustalenia wysokości rocznego czynszu dzierżawnego, podlegającego opłatom na rzecz Funduszu Pracy, władze wymiarowe mają posługiwać się złożonymi przez właścicieli nieruchomości wykazami. Ponieważ opłaty od osiągniętego w danym kwartale kalendarzowym czynszu należy w ciągu drugiego miesiąca następującego po tym kwartale wpłacić do kasy urzędu skarbowego, urzędy skarbowe bezzwłocznie po upływie terminów ustawowych, a więc w miesiącach: marcu, czerwcu, wrześniu i grudniu każdego roku, obowiązane są sprawdzać czy wszyscy obowiązani do tego płatnicy złożyli wykazy oraz uiścili opłaty. Jeżeli właściciel nieruchomości nie złożył wykazu i nie uiścił opłaty lub nie dopełnił jednej z tych czynności, otrzymuje odpowiednie wezwanie, wysyłane zasadniczo co kwartał po upływie terminu płatności opłat.

Władza może też dokonać wymiaru opłat, gdy nie zostały one pomimo wezwania uiszczone, lub też wpłacono za mało. W tym wypadku doręcza się płatnikom nakazy płatnicze.

Wymierzona opłata na rzecz Funduszu Pracy powinna być uiszczona w ciągu 30 dni od daty doręczenia nakazu. Odsetki pobiera się od ustawowych terminów płatniczych. Od wymierzonej opłaty służy prawo wniesienia odwołania w ciągu 30 dni od daty doręczenia nakazu płatniczego.

Opieszałość płatnika w uiszczaniu opłat i nadsyłaniu wykazów pociąga za sobą odpowiedzialność karno - administracyjną.

SPEKULACJE POZWOLENIAMI PRZYWOZOWYMI USTANĄ.

Pozwolenia tylko dla kupców

Izby przemysłowo - handlowe podjęły kontrolę wykorzystywania pozwoleń przywozowych. Zgodnie z wydaną w swoim czasie decyzją Ministerstwa Przemysłu i Handlu, pozwolenia przywozowe przysługują wyłącznie przedsiębiorstwom prowadzącym księgi handlowe, choćby uproszczone. Od obowiązku tego zwolnieni są tylko rzemieślnicy, którzy otrzymają odpowiednie zaświadczenia izb rzemieślniczych. Dla zwalczania handlu pozwoleniami przywozowymi, izby przemysłowo - handlowe żądać będą od importerów udowodnienia prowadzonymi przez siebie księgami, w jaki sposób wykorzystały udzielone im zezwolenie.

PAPIERY PROCENTOWE PRZYJMOWANE PRZEZ UBEZPIECZALNIE

Na miesiąc lipiec ustalone zostały przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, następujące kursy dla papierów procentowych, przyjmowanych na spłatę zaległych składek ubezpieczeniowych z okresu przed 31 grudnia 1935 r.:

4 i pół proc. Wewnętrzna Pożyczka Państwowa kurs — 74 zł, 5 proc. Pożyczka Konwersyjna z 1924 r. (tylko w odcinkach nominalnej wartości od 100 zł) — 78 zł, 4 proc. Pożyczka Konsolidacyjna — 74 zł, 7 proc. Listy Zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego II — VII em. — 93 zł, 8 proc. L. Z. Banku Gosp. Krajowego I em. zł/zł z 1924 r. 100 zł, 7 proc. Obl. Kom. Banku Gosp. Krajowego II — III em. — 93 zł, 8 proc. Obl. Kom. Banku Gospodarstwa Kraj. I em. zł/zł z 1924 r. — 100 zł, 7 proc. L. Z. Państwowego Banku Rolnego — 93 zł, 8 proc. L. Z. Państw. Banku Rolnego — 100 zł, 4 i pół proc. L. Z. Tow. Kred. Ziem. w Warszawie V em. — 70 zł, 4 proc. L. Z. Konw. Pozn. Ziem. Kredyt. — 61 zł, 4 i pół proc. L. Z. Konw. Pozn. Ziem. Kredyt. seria K — 69 zł, 4 i pół proc. L. Z. Konw. Pozn. Ziem. Kredyt. seria L — 69 zł, 5 proc. L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy (stare) — 80 zł, 5 proc. (dawn. 8 proc.) L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1933 r. — 79 zł.

Kurs 3 proc. Pożyczki Inwestycyjnej, ustalony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na okresy dekadowe, ustalono na pierwszą dekadę lipca r. b. na 85 zł.

Papiery przyjmowane są tylko z kuponem bieżącym.

KOMUNIKATY.

Izba przemysłowo - handlowa w Krakowie zawiadamia, iż w biurze Izby (ul. Długa 1. I. p.) przeglądnąć mogą zainteresowani warunki przetargów, ogłaszanych przez różne władze i instytucje.

Ostatnio do przeglądnięcia są przetargi publiczne na dostawę łopat i wideł żelaznych, kadzi dębowych o pojemności 500 litrów, płótna lnianego tapicerskiego o szerokości 102 cm oraz płótna lnianego cienkiego o szerokości 180 cm, poduszek maźniczych wełnianych opalanych, okuć budowlanych różnego rodzaju, w końcu na wykonanie nadbudowy budynku szkolnego.

DOSTAWY I PRZETARGI

Dyr. Okr. Kolei Państwowych w Krakowie ogłasza przetarg na dostawę w okresie roczn. 1) z term. składania ofert do dnia 20 lipca 1938 r. około 20.000 podkładek żelaznych pod naśrubki, 2) z term. skł. ofert do dnia 22 lipca 1938 r. około 38.000 sztuk okuć budowlanych. Szczegółowe warunki przetargu otrzymać można w Wydz. Zasobów D. O. K. P. w Krakowie za opł. zł. 2.

Komitet rozbudowy Państw. Szkoły Przemysłowej w Krakowie ogłasza przetarg na wykonanie nadbudowy pawilonu chemicznego w Krakowie. Formularze ofer. można nabyć w Sekretariacie Dyr. Szkoły w Krakowie al. Mickiewicza 5 za opłatą zł. 5. Tamże do przejrzenia plany i warunki techn. Oferty należy składać w terminie do dnia 22 lipca 1938 godz. 11-ta.

Dyr. Okr. Kolei Państwowych w Krakowie ogłasza przetarg na dostawę jednego wciągu elektrycznego rodzaju „Demag" o udźwigu 3000 kg. Termin składania ofert upływa dnia 26 lipca 1938 r. godz. 10-ta. Szczegółowe warunki otrzymać można w Wydz. Mechan. D. O. K. P. w Krakowie za opł. 1 zł.

Wydawca: Krakowskie Stowarzyszenie Kupców Redaktor odpow. N. Józef Haller
Drukarnia Józefa Fischera Kraków, Grodzka 62. — Telefon 104-12.